

علمی-پژوهشی

فصلنامه تخصصی علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی - واحد شوشتر

سال هفتم، شماره دوم، پیاپی (۲۱)، تابستان ۱۳۹۲

تاریخ دریافت: ۹۱/۹/۱۲ تاریخ پذیرش: ۹۱/۱۱/۱۱

صص ۵۴ ° ۳۵

بررسی وضعیت احساس امنیت اجتماعی در بین جوانان شهر تهران

هوشنگ ناییبی^{۱*}، علی خادمی^۲، بهزاد رشنودی^۳، رقیه امیری^۴

چکیده:

پژوهش حاضر به بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی در بین جوانان شهر تهران پرداخته است. روش بکار گرفته شده در این تحقیق از نوع پیمایشی است که با استفاده از مصاحبه ساختمند با ۴۰۰ نفر که به صورت تصادفی انتخاب شده بودند مصاحبه شده است. احساس امنیت اجتماعی را می‌توان نوعی ذهنیت و جهت‌گیری روانی مثبت نسبت به عدم تأثیرگذاری حضور و بروز رویدادها و تهدیدات در شرایط فعلی و آتی در حوزه‌های امنیت اجتماعی دانست. احساس امنیت اجتماعی متشکل از پنج شاخص فکری، رفاهی، هویتی، ناموسی و جانی در نظر گرفته شده است که وضعیت احساس امنیت اجتماعی تقریباً در حد

hnayeby@ut.ac.ir

۱- دانشیار دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران

۲- کارشناس ارشد بررسی مسایل اجتماعی دانشگاه تهران

۳- کارشناس ارشد برنامه ریزی توسعه منطقه‌ای دانشگاه علامه طباطبایی تهران و مدرس دانشگاه پیام نور

۴- کارشناس ارشد جامعه‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شوشتر

متوسط و برای شاخص‌های فکری، رفاهی و هویتی تقریباً در حد کم و شاخص‌های جانی و ناموسی تقریباً در حد زیاد است. چارچوب نظری تحقیق براساس سه مفهوم آسیب‌پذیری، فضای اجتماعی و تجربه جرم بسته شده است. جنسیت، فردگرایی و مخاطرات جهانی به عنوان متغیرهای آسیب‌پذیری؛ تصور از میزان جرم به عنوان متغیر فضای اجتماعی و تجربه غیر مستقیم جرم به عنوان متغیر تجربه جرم بر احساس امنیت اجتماعی تأثیر داشته‌اند.

واژه‌های کلیدی: جوانان، احساس امنیت اجتماعی، آسیب‌پذیری، فضای اجتماعی، تجربه جرم.

مقدمه و بیان مسأله:

امنیت اجتماعی از جمله مسایلی است که در روند گسترش ابعاد امنیت ملی و ضرورت توجه به عرصه‌های گوناگون زندگی مطرح شد. امنیت ملی که تحقق خویش را در بعد نظامی میسر می‌دانست (مک کین لای، اردی / لیتل، ار ۱۳۸۰: ۱۴) و با در دسترسی به تجهیزات نظامی و افزایش نیروهای متخصص نظامی و عده امنیت را برای شهروندان مطرح می‌نمود، بتدریج با گسترش سایر عرصه‌های زندگی مجبور به عقب نشینی شده است. بوزان ابعاد دیگری که عبارتند از امنیت اقتصادی، امنیت سیاسی، امنیت محیط زیست و امنیت اجتماعی را به بعد نظامی افزوده است (بوزان، ۱۳۷۸: ۴۸). و تحقق امنیت را با توجه به تنوع ابعاد امنیت ملی مطرح می‌نماید. امنیت اجتماعی یکی از این پنج مقوله است، که نقش کلیدی در آرامش و اطمینان در بین افراد جامعه و نیز به عنوان بستری که در آن می‌توان جامعه را بسوی اهداف خود از جمله توسعه و پیشرفت سوق داد دیده می‌شود. طبق تعریف امنیت دارای دو بعد است که شامل:

۱- بعد عینی (محافظت در مقابل خطر)

۲- بعد ذهنی (احساس ایمنی) (بوزان، ۱۳۷۸: ۵۳).

احساس ناامنی بدتر از خود ناامنی است، وقوع یک مورد جرم یا پدیده ناامنی ممکن است یک یا دو قربانی داشته باشد، اما همین حادثه ممکن است هزاران نفر را بترساند و شیوه زندگی و طرز تفکر آنها را تغییر دهد. احساس ناامنی می‌تواند عوارض و ضایعات روانشناختی،

اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و حتی سیاسی برجا گذارد. از نظر گرابوسکی، احساس ناامنی ممکن است اثرات دراز مدتی بر کیفیت زندگی و بهروزی اقتصادی و اجتماعی داشته باشد (گرابوسکی، ۱۹۹۵: ۴۴). از نظر لیسکا، لاورنس و سانچیریکو، ترس از ناامنی می‌تواند تأثیرات روانشناختی گسترده‌ای، شامل اضطراب، بی‌اعتمادی، احساس بیگانگی، انزوا و عدم رضایت از زندگی ایجاد کند، همچنین ممکن است انسان‌هایی که دچار آن هستند برای مقابله با ترس خود به مواد مخدر و الکل روی آورند، برای اجتناب از قربانی بزه واقع شدن، از مکان‌های معین و افراد غریبه و بیگانه دوری کنند و در نتیجه فعالیت‌های اجتماعی آنها محدود شود، و یا اینکه با تهیه سگ، اسلحه و سایر تجهیزات ایمنی حائلی امنیتی در روابط اجتماعی خود با دیگران را ایجاد کنند (لیسکا، لاورنس و سانچیریکو، ۱۹۸۲ به نقل از حسینی، ۱۳۸۶: ۱۶).

کلمنت و کلیمن نیز معتقدند که ترس از ناامنی در رفتارهای ضد اجتماعی و انزوا گرایانه متبلور شده و صفات نیک انسانی، مانند اعتماد متقابل، اجتماعی بودن، آماده کمک به دیگران بودن، احساس تعلق به یک محله و اجتماع و رضایت از این تعلق را زایل می‌سازد (کلمنت و کلیمن، ۱۹۹۷: ۳۱).

می‌توان گفت نیاز به امنیت اجتماعی برای هر جامعه‌ای امری مسلم است. که همه دولت‌ها و جوامع برای فراهم کردن آن در تلاش هستند. همچنان که در بالا گفته شد امنیت دارای دو بعد عینی و ذهنی است و برای اینکه امنیت اجتماعی بتواند برآورده شود و آن بستر مناسب را فراهم کند باید به هر دو بعد عینی و ذهنی آن پرداخته شود، اما بعد ذهنی امنیت؛ یعنی احساس امنیت از بعد عینی آن مهمتر است. چون زمانی افراد به آرامش و اطمینان می‌رسند که احساس کنند خطری آنها را تهدید نمی‌کند. هر چند در بیشتر موارد این دو بعد عینی و ذهنی در یک راستا هستند، اما همیشه اینطور نیست و شاید در جایی شاخص‌های عینی امنیت تا حدودی وجود داشته باشند، اما احساس امنیت وجود نداشته باشد و در جای دیگر شاخص‌های عینی امنیت خیلی پایین باشد، ولی احساس امنیت بالا باشد. این تفاوت‌ها در کشورهای در حال توسعه مخصوصاً در میان جوانان آنها، که می‌خواهند خود را با آهنگ‌های مدرنیزاسیون هم‌نوا کنند، بسیار بیشتر دیده می‌شود. با توجه به این که هر پدیده اجتماعی معلول عوامل مختلفی است که آنرا به وجود می‌آورند و با کنترل این عوامل است که می‌توان این پدیده اجتماعی را

در راستای اهداف مورد نظر در هر برنامه ریزی پیش برد. ما هم در این تحقیق دنبال عوامل تاثیر گذار بر احساس امنیت اجتماعی هستیم تا با شناخت این عوامل و کنترل آنها، برنامه ریزی مناسبتری را برای افزایش احساس امنیت اجتماعی انجام دهیم.

اهداف تحقیق:

هدف اصلی که این تحقیق مثل دیگر تحقیقات دنبال خواهد کرد پیدا کردن پاسخ سوال اصلی تحقیق است. که در اینجا مشخص کردن عوامل تاثیر گذار بر احساس امنیت اجتماعی در بین جوانان است. تحقق این هدف مستلزم چارچوب نظری و فرضیات تحقیق است. بدین ترتیب هدف مشخص این تحقیق آزمون فرضیاتی است که عوامل تاثیر گذار بر احساس امنیت اجتماعی را نشان می دهند. این عوامل که در ادامه بطور مبسوط مطرح خواهند شد، تحت سه مقوله کلی متغیرهای آسیب پذیری، تجربه جرم و متغیرهای فضای اجتماعی هستند. بنابراین اهداف مشخص این تحقیق عبارتند از:

- ۱- تعیین نقش متغیرهای آسیب پذیری فرد بر احساس امنیت اجتماعی؛
- ۲- تعیین نقش متغیرهای فضای اجتماعی محله زندگی بر احساس امنیت اجتماعی؛
- ۳- تعیین نقش تجربه جرم (به عنوان قربانی یا دیدن و شنیدن در مورد قربانیان) بر احساس امنیت اجتماعی؛

چارچوب نظری:

در این مقاله امنیت اجتماعی را با توجه به نظریات مکتب کپنهاک (بوزان، ویور و...) که امنیت اجتماعی را به قابلیت حفظ الگوهای سنتی زبان، فرهنگ، مذهب و هویت و عرف ملی با شرایط قابل قبولی از تحول مربوط می دانند (بوزان، ۱۳۷۸: ۳۴). همچنین با توجه به دیدگاه چلبی که علقه امنیتی را در امنیت جانی، مالی، فکری، امنیت جمعی در نظر گرفته است (چلبی ۱۳۷۵: ۶۳). و با توجه به تعریفی که در ماده هشتم اعلامیه حقوق بشر و شهروند ۱۷۹۲ فرانسه آمده که امنیت عبارت است از، حمایتی که جامعه به هر یک از افراد و اعضای خود برای حفظ جان، حقوق و دارایی آنها اعطا کرده است (ناصری ۱۳۷۴: ۱۶).

و به طور کلی با توجه به رویکرد ایجابی که معتقد است تهدیدات بیشتر علیه ارزش‌ها و هویت‌های گروه‌های اجتماعی است و رویکرد سلبی که امنیت را این چنین تصویر و تحدید می‌نماید که وضعیتی که توسط قدرت برای صیانت مردم در قبال تهدید بیرونی، تأسیس می‌گردد (افتخاری، ۱۳۸۲: ۲۴۶).

و همچنین جامعه ایران که در هویت خود توجه به ناموس را در صدر مسائل زندگی می‌داند. ما امنیت اجتماعی را با شاخص‌های امنیت جانی، امنیت رفاهی، امنیت فکری، امنیت هویتی و امنیت ناموسی در نظر می‌گیریم. لذا می‌توان احساس امنیت اجتماعی را عبارت از نوعی ذهنیت و جهت‌گیری روانی مثبت (رضایت بخش، قانع‌کننده، آرامش بخش) شهروندان نسبت به عدم تأثیرگذاری حضور و بروز رویدادها و وقایع ضد امنیتی (تهدیدات) در شرایط فعلی و آتی در حوزه‌های امنیت اجتماعی دانست که عبارتند از امنیت جانی، امنیت رفاهی، امنیت فکری، امنیت ناموسی، امنیت هویتی.

در این مقاله سعی شد تا از طریق سه رویکرد نظری عمده که محققین در تجزیه و تحلیل و علت‌یابی پدیده احساس امنیت از یکدیگر متمایز کرده‌اند استفاده شود. اولین آنها با عنوان آسیب‌پذیری، اعم از آسیب‌پذیری‌های فیزیکی، روان‌شناختی و اقتصادی می‌شود. رویکرد دوم، عنوان تجربه جرم، اعم از مستقیم (به عنوان قربانی) و غیرمستقیم (از طریق دوستان، تماس‌های اجتماعی و یا رسانه) را با خود دارد. رویکرد سوم بر محیط اجتماعی و فیزیکی محلی به عنوان منابع احتمالی احساس ناامنی (مانند تأکید بر آشفتگی‌های فیزیکی و فقدان انسجام اجتماعی به عنوان منبع احساس ترس و ناامنی) متمرکز است.

-اولین رویکرد: "رویکرد آسیب‌پذیری" است. مفهوم آسیب‌پذیری به عنوان رویکرد نظری در این حوزه، به تعامل بین سه عامل، در قالب گزاره ذیل اشاره دارد: انسان‌هایی که احتمال زیادی می‌دهند که در معرض جرم و ناامنی قرار گیرند، فاقد امکان دفاع مؤثر، اقدامات حفاظتی و یا امکان فرار باشند و پیش‌بینی کنند که به طور جدی در معرض تهاجم خواهند بود، آسیب‌پذیر خوانده می‌شوند هر چند که آسیب‌پذیری شامل اجزای فردی، اجتماعی و موقعیتی می‌شود (تامپسون ۱۹۹۸ به نقل از حسینی ۱۳۸۶: ۱۳-۱۴). این چارچوب، عمدتاً ناظر به متغیرهای فردی و اجتماعی مانند جنسیت، سن و موقعیت اقتصادی-اجتماعی است. جنبه‌های

موقعیتی آسیب پذیری شامل تأثیرگذاری بر محیط فیزیکی، از نظر قرار گرفتن در معرض جرم و فقدان کنترل می شود. با توجه به رویکرد آسیب پذیری افرادی احساس امنیت اجتماعی نمی کنند که چه از لحاظ فردی چه از لحاظ اجتماعی آسیب پذیر باشند. در این رویکرد می توان به: (الف) نظریه های فمینیستی که اعتقاد دارند زنان نسبت به مردان احساس امنیت کمتری می کنند. این دیدگاه روی آسیب پذیری زنان در برابر خشونت در درون جامعه تأکید می کند طبق این رویکرد ساختار جامعه؛ یعنی هنجارها و عادات فرهنگی جامعه شرایطی را بوجود می آورد که در آن خشونت مردان در برابر زنان برخلاف خشونت در مورد مردان اگر هم از نظر اجتماعی پذیرفتنی نباشد دست کم از نظر اجتماعی بنحوی تحمل می شود (تری وهمکاران ۱۳۸۳: ۳۸۶). (ب) نظریه دورکیم که معتقد است در جوامع صنعتی در اثر فردگرایی زمینه گسیختن همبستگی جمعی فراهم می شود (مظلوم خراسانی ۱۳۸۱: ۸۴). و با توجه به اینکه جامعه ما یک جامعه جمع گرا می باشد این در عمل باعث بی هنجاری در جامعه می شود و این بی هنجاری خود نوعی ناامنی بیار خواهد آورد. (ج) همچنین بحث مخاطراتی که در قلمرو حکمرانی فرد نیستند مانند جنگ هسته ای، آلودگی های محیط زیست و... که گیدنز از آنها یاد می کند (گیدنز ۱۳۸۱: ۱۱۰). می توان این فرضیه را استنباط کرد که وجود مخاطرات جهانی مانند جنگ هسته ای، آلودگی های محیط زیستی و بیماریهایی مانند ایدز بر احساس امنیت اجتماعی تاثیر دارد. (د) نظریه کوهن که ناکامی منزلتی را به علت فشاری در نظر می گیرد که نظام اجتماعی به افراد، دارای پایگاه اجتماعی پایین وارد می سازد. یعنی اینکه افراد دارای پایگاه اجتماعی پایین چون احساس می کنند از پشتوانه کافی برای رسیدن به اهداف خود در جامعه برخوردار نیستند، احساس دلهره و ترسی در بیشان نسبت به افراد دیگر جامعه بوجود می آید و از اینکه مثل دیگر افراد جامعه زندگی کنند می ترسند. ترس از اینکه نتوانند با دیگر افراد رقابت کنند و مثل آنها زندگی کنند. پس این فرضیه که افراد دارای پایگاه اجتماعی پایین احساس امنیت کمتری خواهند داشت استنباط می شود.

- **رویکرد نظری دوم؛** یعنی تجربه جرم بر این اصل استوار است که احساس ناامنی

محصول مواجه شخصی با جرم و یا مطلع شدن از آن، به وسیله شنیده ها، اعم از تماس با دیگران و یا رسانه های همگانی است.

تایلر و راسینسکی در یک تحقیق پیمایشی درباره قربانیان جرم دریافتند که برداشت از خطر و نگرانی درباره بزه‌دیدگی در آینده با آنچه افراد از تجربه بزه‌دیده‌گی شخصی خود می‌آموزند و واکنش عاطفی که آنها نسبت به این تجربه از خود بروز داده‌اند ارتباط دارد. درباره رابطه بین بزه‌دیدگی غیر مستقیم و احساس ناامنی پژوهشگران رابطه قوی‌تری را بیان کرده‌اند. این رویکرد فرعی که گاه رویکرد بزه‌دیدگی تصویری خوانده می‌شود بر این فرض مبتنی است که انسان‌ها زمانی نگرانی امنیتی پیدا می‌کنند که بتوانند قربانی شدن خود را تصور کنند. شنیدن درباره رویدادهای ناامنی و اطلاع یافتن از احوالات آنهایی که قربانی واقع شده‌اند، جملگی برداشت‌هایی را در مورد خطر بزه‌دیدگی شکل می‌دهد (فرارو ۱۹۹۵: ۹۰).

- **رویکرد نظری سوم** که گاه با عنوان رویکرد بوم‌شناختی خوانده می‌شود تلاش بر این است که بین احساس فردی و متغیرهای زمینه‌ای مانند شهرنشینی، زندگی اجتماعی و آشنفتگی مدنی ارتباط برقرار شود. (هیل ۱۹۹۶: ۸۶)

برخی از مطالعات انجام شده در این رویکرد تلاش کرده‌اند نشان دهند که بین محل سکونت و احساس ناامنی رابطه وجود دارد از جمله می‌توان به این ایده اشاره کرد که علائم حاکی از انحطاط فیزیکی محله و ضعف کنترل‌های اجتماعی می‌توانند برداشت عمومی از خطر جرم و ناامنی را تحت تأثیر قرار دهد (فرارو ۱۹۹۵: ۹۴).

میتار متغیر انحرافی را در فرمول پیشنهادی خود برای امنیت اجتماعی مطرح می‌کند که این متغیر را می‌توان مترادف با میزان بروز جرم در جامعه دانست. او بیان می‌کند که هرچه متغیر انحراف یعنی میزان جرم کمتر باشد امنیت اجتماعی بیشتر خواهد بود (میتار ۲۰۰۲: ۲۲). بنابراین هرچه تصور از میزان جرم کمتر باشد احساس امنیت اجتماعی نیز بیشتر خواهد بود.

بر اساس مطالعه مکان وقوع جرم در طرح‌های مسکونی نیویورک، نیومن در کتاب مردم و طراحی در شهر پر خشونت، نظریه فضای قابل دفاع را مطرح می‌کند و پیشنهاد تغییر ساختار محیط شهری را به گونه‌ای می‌دهد که جامعه نه توسط پلیس، بلکه توسط افرادی که در عرصه‌هایی خاص سهم‌اند، تعریف گردد. نیومن سه فاکتور افزایش جرم در محله‌های مسکونی را چنین بر می‌شمرد.

بیگانگی: مردم همسایگان شان را نمی‌شناسند.

عدم وجود نظارت: مکان های وقوع جرم، ارتکاب جرم را به راحتی بدون آن که مجرم دیده شود ممکن می کند.

دسترس بودن راه فرار: امکان ناپدید شدن مجرم از صحنه جرم را به سرعت ممکن می کند. لذا نیومن معتقد است که با استفاده از سازوکارهای نمادین شکل دادن عرصه های تعریف شده، می توان یک محیط را تحت کنترل ساکنانش قرار داد (نیومن ۱۹۷۳ به نقل از مدیری ۱۳۸۵: ۱۶).

نیومن معتقد است که بیگانگی در محل باعث افزایش جرم و به تبع آن باعث کاهش احساس امنیت می شود. پس عکس آن نبود بیگانگی از محل که یکی از شاخص های آن را می توان روابط با همسایگان نامید می تواند باعث افزایش احساس امنیت شود. همچنین طبق این نظریه میزان نظارتی که بر محل می شود می تواند بر کاهش و افزایش جرم تاثیر بگذارد و به تبع آن در احساس امنیت شهروندان موثر خواهد بود که با توجه به اینکه پلیس در جامعه ما نقش مهمی در امنیت دارد و به عنوان یک عامل نظارت کننده در جامعه شناخته می شود می توان تصور از میزان نظارت پلیس را به عنوان عاملی در ایجاد احساس امنیت اجتماعی بر شمرد.

فرضیات تحقیق:

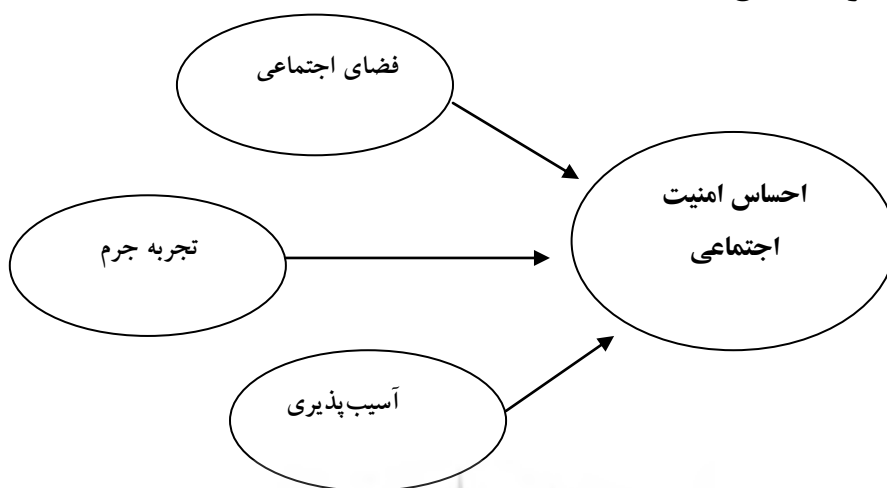
- ۱- هر چه فردگرایی بیشتر باشد احساس امنیت اجتماعی کمتر خواهد بود.
- ۲- هر چه تصور از مخاطرات جهانی بیشتر باشد احساس امنیت اجتماعی کمتر خواهد بود.
- ۳- هر چه پایگاه اجتماعی بالاتر باشد احساس امنیت اجتماعی بالاتر خواهد بود.
- ۴- زنان نسبت به مردان احساس امنیت کمتری دارند.
- ۵- هر چه روابط با همسایگان بیشتر باشد احساس امنیت اجتماعی بیشتر خواهد بود.
- ۶- هر چه تصور از نظارت پلیس مثبت تر باشد احساس امنیت اجتماعی بیشتر خواهد بود.
- ۷- هر چه تصور از میزان جرم در جامعه بیشتر باشد احساس امنیت اجتماعی کمتر خواهد بود.

بود.

- ۸- هر چه تجربه مستقیم جرم بیشتر باشد احساس امنیت اجتماعی کمتر خواهد بود.
- ۹- هر چه تجربه غیر مستقیم جرم بیشتر باشد احساس امنیت اجتماعی کمتر خواهد بود.

مدل نظری تحقیق

روش شناسی تحقیق:

روش بکار گرفته شده در این تحقیق روش پیمایشی است. روش پیمایشی که عامترین نوع روش در تحقیقات اجتماعی به شمار می آید، روشی برای گردآوری داده‌ها است که در آن از گروه‌های معینی از افراد خواسته می‌شود به تعدادی پرسش مشخص پاسخ دهند. این پاسخ‌ها مجموعه اطلاعات را تشکیل می‌دهند (بیکر ۱۳۷۷: ۱۹۶).

در این تحقیق جامعه آماری جوانان ۱۸ تا ۳۰ ساله شهر تهران هستند که طبق سرشماری سال ۱۳۸۵ برابر با ۲۳۹۱۳۵۷ نفر هستند. واحد تحلیل تحقیق با توجه به اینکه فرضیه‌های تحقیق به بررسی متغیرها در سطح فرد می‌پردازند فرد است و اطلاعات و داده‌های جمع‌آوری شده از فرد هستند.

روش نمونه گیری

در این تحقیق با توجه به تقسیم بندی ۲۲ گانه مناطق شهرداری تهران ما نیز برای اینکه نمونه هر چه بیشتر با جامعه آماری همخوانی داشته باشد از همه ۲۲ منطقه و همچنین بدلیل اینکه تعداد زنان و مردان تقریباً مساوی است به تعداد مساوی زنان و مردان را انتخاب کردیم. این کار را با توجه به این که ۴۰۰ نمونه احتیاج داشتیم، به ۴۰ بلوک (که در هر بلوک ۱۰ نفر

انتخاب شد) تقسیم کردیم. ۲۰ بلوک را برای مردان و ۲۰ بلوک دیگر را برای زنان در نظر گرفته ایم. متناسب با جمعیت مناطق (با توجه به اینکه جمعیت جوانان هر منطقه را نداشتیم مجبور شدیم از جمعیت کل منطقه استفاده کنیم) تعداد بلوک‌ها را در هر منطقه مشخص کردیم و با توجه به طول و عرض مناطق از روی نقشه به صورت تصادفی بلوک‌ها مشخص شد.

برای تعیین حجم نمونه با در اختیار داشتن جامعه آماری از معادله نمونه گیری کوکران استفاده شد که با توجه به فرمول کوکران عدد ۳۸۴ بدست آمده که ما ۴۰۰ نفر را به عنوان نمونه انتخاب کردیم تا در صورت جواب ندادن بعضی افراد به تمام سوالات خطای نمونه گیری بیشتر نشود.

اعتبار و پایایی

روش‌های مختلفی برای سنجش اعتبار وجود دارد. یکی از این روش‌ها اعتبار سازه‌ای construct validity است. اعتبار سازه با رابطه بین وسیله اندازه گیری و یک چهارچوب کلی تئوریک برای تعیین این نکته که تا چه حد وسیله اندازه گیری مفاهیم و پیش فرض‌های تئوری به کار گرفته شده را منعکس می‌کند، سروکار دارد. در اینجا با توجه به این که شاخص‌ها از نظریات موجود گرفته شده می‌توان گفت که ابزار اندازه گیری شاخص‌ها داری اعتبار سازه‌ای است.

برای سنجش پایایی شاخص‌ها و میزان همبستگی درونی گویه‌هایی که شاخص‌ها را تشکیل می‌دهند مقدماً ۴۰ پرسشنامه قبل از پرسشنامه اصلی پر شده است و با استفاده از آلفای کرونباخ همبستگی درونی گویه‌هایی که شاخص‌ها را تشکیل می‌دهند سنجیده شده است. و گویه‌هایی که همبستگی پایینی با دیگر گویه‌ها برای ساخت شاخص‌ها داشتند حذف شدند و در نهایت پرسشنامه اصلی تحقیق تدوین شد، که همه شاخص‌ها دارای آلفای بالای ۰.۷۰ بوده است.

یافته‌های تحقیق:

با توجه به اینکه احساس امنیت اجتماعی با ۵ شاخص شناخته شده است و چون مجموع این ۵ شاخص (احساس امنیت جانی، احساس امنیت رفاهی، احساس امنیت ناموسی، احساس امنیت هویتی و احساس امنیت فکری) را برابر احساس امنیت اجتماعی در نظر گرفته‌ام. ابتدا توصیفی از وضعیت میزان احساس امنیت اجتماعی و تک تک ابعاد آن داده شده و در تحلیل عوامل موثر بر احساس امنیت اجتماعی هم سعی شد تاثیر عوامل مورد نظر را بر احساس امنیت اجتماعی و بعد از آن برای اینکه معلوم شود هر کدام از این عوامل بیشتر بر چه بعدی از احساس امنیت اجتماعی موثر است تاثیر آنها را بر تک تک ابعاد احساس امنیت اجتماعی نیز بدست آورده ایم. که برای این کار از رگرسیون چند متغیره استفاده کرده‌ایم.

جدول (۱) نتایج توصیفی متغیر وابسته

متغیر	میانگین	خطای استاندارد میانگین	انحراف استاندارد	حداقل	حداکثر
۱ احساس امنیت هویت	۱/۴۱۲۴	۰/۴۵۰۸	۰/۸۹۴۹	۰	۴
۲ احساس امنیت فکری	۱/۴۳۴۲	۰/۴۲۸۱	۰/۸۵۰۷۵	۰	۴
۳ احساس امنیت رفاهی	۱/۵۶۲۸	۰/۴۸۴۴	۰/۹۴۸۰۱	۰	۴
۴ احساس امنیت جانی	۲/۵۴۹۴	۰/۴۴۹۰	۰/۸۸۸۹۰	۰/۳۳	۴
۵ احساس امنیت ناموسی	۲/۳۹۰۱	۰/۳۶۷۵	۰/۷۲۴۷۹	۰	۴
۶ احساس امنیت اجتماعی	۱/۸۶۶۷	۰/۲۴۹۴	۰/۴۹۷۵۵	۰/۳۶	۳/۱۹

با توجه به جدول (۱) میانگین گویه‌هایی که برای سنجش احساس امنیت اجتماعی و تک تک ابعاد آن در نظر گرفته شده است به ترتیب برای احساس امنیت هویت ۱/۴۱، احساس امنیت فکری ۱/۴۳، احساس امنیت رفاهی ۱/۵۶، احساس امنیت جانی ۲/۵۵، احساس امنیت ناموسی ۲/۳۹ و احساس امنیت اجتماعی ۱/۸۷ شده است و با در نظر گرفتن اینکه پاسخ‌ها از صفر تا چهار کد گذاری شده و عدد چهار نشان از احساس امنیت خیلی زیاد و عدد صفر نشان

از نبود احساس امنیت اجتماعی است این اعداد نشان می‌دهند که احساس امنیت هویت، احساس امنیت فکری و احساس امنیت رفاهی در حد پایینی قرار دارند و احساس امنیت جانی و احساس امنیت ناموسی در حد نسبتاً خوبی هستند و در مجموع احساس امنیت اجتماعی تقریباً در حد متوسطی است.

رگرسیون چند متغیره:

رگرسیون چند متغیره برای متغیرهای مستقل با متغیر وابسته احساس امنیت اجتماعی؛

جدول (۲) تحلیل رگرسیون چند متغیره احساس امنیت اجتماعی

مدل	ضریب پیرسون	ضریب تعیین	t^2 تعدیل یافته	خطای استاندارد پیش بین
۱	.۴۳۵	.۱۸۹	.۱۷۹	.۴۴۶۹۶

این جدول نشان می‌دهد که متغیرهای مستقل با توجه به ضریب تعیین ۱۹ درصد واریانس متغیر وابسته (احساس امنیت اجتماعی) را تبیین می‌کنند و ۸۱ درصد دیگر تبیین نشده آن ناشی از عواملی غیر از متغیرهای مستقل موجود است.

جدول (۳) تحلیل رگرسیون چند متغیره احساس امنیت اجتماعی

معناداری	مقدار t	ضرایب استاندارد	ضرایب غیر استاندارد		
		Beta	استاندارد خطای	B	
.۰۰۰	۲۱/۳۵۱		.۱۰۶	۲/۲۶۵	مقدار ثابت
.۰۰۰	۴/۳۶۷	.۲۰۶	.۰۴۷	.۲۰۳	جنسیت
.۰۰۰	۴/۵۳۳	.۲۱۰	.۰۳۱	.۱۴۰	فردگرایی
.۰۰۰	-۴/۵۸۸	-.۲۳۳	.۰۳۰	-.۱۳۸	تصور از میزان جرم
.۰۲۹	-۲/۱۸۷	-.۱۰۱	.۰۲۶	-.۰۵۸	مخاطرات جهانی
.۰۲۳	-۲/۲۷۹	-.۱۱۶	.۰۳۳	-.۰۷۵	تجربه غیر مستقیم جرم

این جدول نشان می‌دهد که متغیرهای جنسیت، فرد گرایی، تصور از میزان جرم، مخاطرات جهانی و تجربه غیر مستقیم جرم با احساس امنیت اجتماعی رابطه معناداری دارند و متغیرهای دیگر با احساس امنیت اجتماعی رابطه‌ای ندارند.

تصور از میزان جرم با بتای $۰/۲۳۳$ ، فرد گرایی با بتای $۰/۲۱۰$ ، جنسیت با بتای $۰/۲۰۶$ ، تجربه غیر مستقیم جرم با بتای $۰/۱۱۶$ ، و مخاطرات جهانی با بتای $۰/۱۰۱$ ، به ترتیب در تبیین واریانس احساس امنیت اجتماعی مؤثر واقع شده‌اند.

رگرسیون چند متغیره برای متغیرهای مستقل با متغیر وابسته احساس امنیت هویت؛

جدول (۴) تحلیل رگرسیون چند متغیره احساس امنیت هویت

مدل	ضریب پیرسون	ضریب تعیین	t^2 تعدیل یافته	خطای استاندارد پیش بین
۱	$۰/۳۷۳$	$۰/۱۳۹$	$۰/۱۲۸$	$۰/۸۳۷۲۴$

این جدول نشان می‌دهد که متغیرهای مستقل تنها ۱۴ درصد احساس امنیت هویت را تبیین می‌کنند و ۸۶ درصد آن را متغیرهای دیگر خارج مدل تبیین می‌کنند.

جدول (۵) تحلیل رگرسیون چند متغیره احساس امنیت هویت

معناداری	مقدار t	ضرایب استاندارد	ضرایب غیر استاندارد		
		Beta	استاندارد خطای	B	
$۰/۰۰۰$	۵/۲۲۰		$۰/۲۲۶$	۱/۱۷۹	مقدار ثابت
$۰/۰۰۰$	۴/۲۵۱	$۰/۲۰۴$	$۰/۰۸۶$	$۰/۳۶۵$	جنسیت
$۰/۰۰۳$	-۲/۹۹۹	$-۰/۱۴۷$	$۰/۰۶۱$	$-۰/۱۸۴$	روابط همسایگی
$۰/۰۰۰$	۴/۶۲۶	$۰/۲۲۱$	$۰/۰۵۸$	$۰/۲۶۹$	فرد گرایی
$۰/۰۲۸$	۲/۲۰۴	$۰/۱۰۹$	$۰/۰۵۳$	$۰/۱۱۷$	تصور از میزان جرم
$۰/۰۳۰$	-۲/۱۷۸	$-۰/۱۰۴$	$۰/۰۵۰$	$-۰/۱۰۸$	مخاطرات جهانی

این جدول نشان می‌دهد که متغیرهای جنسیت، روابط همسایگی، فرد گرایی، تصور از

میزان جرم و مخاطرات جهانی با احساس امنیت هویت رابطه معناداری دارند و متغیرهای دیگر با احساس امنیت هویت رابطه‌ای ندارند.

جنسیت با بتای ۰/۲۰۸، فردگرایی با بتای ۰/۲۲۱، روابط همسایگی با بتای ۰/۱۴۷،-، تصور از میزان جرم با بتای ۰/۱۰۹، و مخاطرات جهانی با بتای ۰/۱۰۴،- به ترتیب در تبیین احساس امنیت هویت مؤثر واقع شده‌اند.

- رگرسیون چند متغیره برای متغیرهای مستقل با متغیر وابسته احساس امنیت فکری

جدول (۶) تحلیل رگرسیون چند متغیره احساس امنیت فکری

مدل	ضریب پیرسون	ضریب تعیین	F^2 تعدیل یافته	خطای استاندارد پیش بین
۱	۰/۵۵۷	۰/۳۱۰	۰/۳۰۲	۰/۷۱۱۰۲

این جدول نشان می‌دهد که متغیرهای مستقل تنها ۳۱ درصد احساس امنیت فکری را تبیین می‌کنند و ۶۹ درصد آن را متغیرهای دیگر خارج مدل تبیین می‌کنند.

جدول (۷) تحلیل رگرسیون چند متغیره احساس امنیت فکری

معناداری	مقدار t	ضرایب غیر استاندارد		عدد ثابت
		ضرایب استاندارد Beta	خطای استاندارد B	
۰/۰۰۰	۱۰/۵۱۵		۰/۲۱۵	۲/۲۵۹
۰/۰۰۲	-۳/۰۴۹	-۰/۱۲۹	۰/۰۲۱	-۰/۰۶۴
۰/۰۰۲	۳/۱۵۰	۰/۱۳۶	۰/۰۵۱	۰/۱۶۲
۰/۰۰۰	۳/۶۳۶	۰/۱۵۵	۰/۰۴۹	۰/۱۷۹
۰/۰۲۵	۲/۲۵۰	۰/۰۹۹	۰/۰۴۴	۰/۰۹۸
۰/۰۰۰	-۱۰/۰۹۶	-۰/۴۵۴	۰/۰۴۶	-۰/۴۶۳

با توجه به جدول بالا متغیرهای پایگاه اجتماعی، روابط همسایگی، فردگرایی، تصور از نظارت پلیس، تصور از میزان جرم، با احساس امنیت فکری رابطه معناداری دارند و متغیرهای دیگر با احساس امنیت فکری رابطه‌ای ندارند. تصور از میزان جرم با بتای ۰/۴۵۴،-، فردگرایی با

بتای ۱۵۵/، روابط همسایگی با بتای ۱۳۶/، پایگاه اجتماعی با بتای ۱۲۹/ - و تصور از نظارت پلیس با بتای ۰۹۹/ به ترتیب در تبیین احساس امنیت فکری مؤثر واقع شده‌اند. رگرسیون چند متغیره برای متغیرهای مستقل با متغیر وابسته احساس امنیت جانی؛

جدول (۸) تحلیل رگرسیون چند متغیره احساس امنیت جانی

مدل	ضریب پیرسون	ضریب تعیین	t^2 تعدیل یافته	خطای استاندارد پیش بین
۱	۰/۴۷۱	۰/۲۲۱	۰/۲۱۷	۰/۷۸۳۰۳

این جدول نشان می‌دهد که متغیرهای مستقل تنها ۲۲ درصد احساس امنیت جانی را تبیین می‌کنند و ۷۸ درصد آن را متغیرهای دیگر خارج مدل تبیین می‌کنند.

جدول (۹) تحلیل رگرسیون چند متغیره احساس امنیت جانی

معناداری	مقدار t	ضرایب استاندارد	ضرایب غیر استاندارد		
		Beta	خطای استاندارد	B	
۰/۰۰۰	۱۶/۹۵۳		۰/۱۴۵	۲/۴۵۱	عدد ثابت
۰/۰۰۰	۹/۸۵۷	۰/۴۴۶	۰/۰۸۰	۰/۷۹۸	جنسیت
۰/۰۲۲	-۲/۲۹۳	-۰/۱۰۴	۰/۰۴۸	-۰/۱۱۰	تصور از میزان جرم

با توجه به جداول بالا تنها متغیرها جنسیت و تصور از میزان جرم با احساس امنیت جانی رابطه معناداری دارد و متغیرهای دیگر با احساس امنیت جانی رابطه ای ندارند. جنسیت با بتای ۰/۴۴۶/ و تصور از میزان جرم با بتای ۰/۱۰۴/ - به ترتیب در تبیین احساس امنیت جانی مؤثر واقع شده‌اند.

رگرسیون چند متغیره برای متغیرهای مستقل با متغیر وابسته احساس امنیت رفاهی

جدول (۱۰) تحلیل رگرسیون چند متغیره احساس امنیت رفاهی

مدل	ضریب پیرسون	ضریب تعیین	T^2 تعدیل یافته	خطای استاندارد پیش بین
۱	.۳۳۶	.۱۱۳	.۱۰۶	.۸۹۶۵۴

این جدول نشان می‌دهد که متغیرهای مستقل تنها ۱۱ درصد احساس امنیت رفاهی را تبیین می‌کنند و ۸۹ درصد آن را متغیرهای دیگر خارج مدل تبیین می‌کنند.

جدول (۱۱) تحلیل رگرسیون چند متغیره احساس امنیت رفاهی

معناداری	مقدار t	ضرایب استاندارد	ضرایب غیر استاندارد		
		Beta	خطای استاندارد	B	
.۰۰۰	۹/۹۱۴		.۱۷۶	۱/۷۴۷	عدد ثابت
.۰۰۲	۳/۱۸۳	.۱۵۵	.۰۶۲	.۱۹۹	فردگرایی
.۰۰۴	۲/۹۰۴	.۱۴۱	.۰۲۷	.۰۷۸	پایگاه اجتماعی
.۰۰۰	-۵/۵۱۷	-.۲۶۸	.۰۶۰	-.۳۳۱	تجربه غیر مستقیم جرم

با توجه به جداول بالا متغیرها فردگرایی، پایگاه اجتماعی و تجربه غیر مستقیم جرم با احساس امنیت رفاهی رابطه معنادار دارند و متغیرهای دیگر با احساس امنیت جانی رابطه‌ای ندارند. تجربه غیر مستقیم جرم با بتای $-.۲۶۸$ ، فردگرایی با بتای $.۱۵۵$ و پایگاه اجتماعی با بتای $.۱۴۱$ به ترتیب در تبیین احساس امنیت رفاهی موثر واقع شده است.

رگرسیون چند متغیره برای متغیرهای مستقل با متغیر وابسته احساس امنیت ناموسی

جدول (۱۲) تحلیل رگرسیون چند متغیره احساس امنیت ناموسی

مدل	ضریب پیرسون	ضریب تعیین	T^2 تعدیل یافته	خطای استاندارد پیش بین
۱	.۲۳۹	.۰۵۷	.۰۵۰	.۷۰۱۶۱

این جدول نشان می‌دهد که متغیرهای مستقل تنها ۶ درصد احساس امنیت ناموسی را تبیین می‌کنند و ۹۴ درصد آن را متغیرهای دیگر خارج از مدل تبیین می‌کنند.

جدول (۱۳) تحلیل رگرسیون چند متغیره احساس امنیت ناموس

معناداری	مقدار t	ضرایب استاندارد	ضرایب غیر استاندارد		
		Beta	خطای استاندارد	B	
.۰۰۰	۱۷/۷۱۵		.۱۵۳	۲/۷۰۴	عدد ثابت
.۰۱۲	۲/۵۱۱	.۱۲۵	.۰۲۱	.۰۵۲	پایگاه اجتماعی
.۰۳۱	-۲/۱۶۱	-.۱۱۶	.۰۴۶	-.۱۰۰	تصور از میزان جرم
.۰۲۸	-۲/۲۰۴	-.۱۱۹	.۰۵۱	-.۱۱۲	تجربه غیر مستقیم جرم

با توجه به جدول بالا متغیرهای پایگاه اجتماعی، تصور از میزان جرم و تجربه غیر مستقیم جرم با احساس امنیت ناموسی رابطه معنادار دارند.

تجربه غیر مستقیم جرم با بتای ۰/۱۲۵، تصور از میزان جرم با بتای ۰/۱۱۹- و پایگاه اجتماعی با بتای ۰/۱۱۶. به ترتیب در تبیین احساس امنیت ناموسی موثر واقع شده‌اند.

نتیجه گیری

در این مقاله سعی شد تا عوامل اجتماعی موثر بر احساس امنیت اجتماعی را در بین جوانان بیابیم، اما چون در هر تحقیقی با توجه به محدودیت‌های زمانی و امکانات مورد نیاز فقط می‌توان به بخشی از عوامل پرداخته شود در این تحقیق نیز از این قاعده مستثنی نبوده و فقط به بخشی از عوامل پرداخته شده است.

- احساس امنیت اجتماعی را با توجه تعریف، که بر گرفته از بحث نظری بود متشکل از ۵ شاخص (احساس امنیت جانی، احساس امنیت رفاهی، احساس امنیت ناموسی، احساس امنیت هویتی و احساس امنیت فکری) در نظر گرفته‌ایم. برای سنجش میزان احساس امنیت اجتماعی، از میانگین ۵ شاخص (امنیت جانی، امنیت ناموسی، امنیت هویت، امنیت فکری و امنیت رفاهی)

استفاده شد.

عوامل موثر بر احساس امنیت اجتماعی را با در نظر گرفتن سه رویکرد آسیب پذیری، تجربه جرم، فضای اجتماعی بکار گرفته ایم. اولین رویکرد، "رویکرد آسیب پذیری" است. این چارچوب، عمدتاً ناظر به متغیرهای فردی و اجتماعی مانند جنسیت، سن و موقعیت اقتصادی-اجتماعی است. در این رویکرد از متغیرهای جنسیت، فرد گرایی، مخاطرات جهانی و پایگاه اجتماعی به عنوان عوامل تاثیرگذار بر احساس امنیت اجتماعی استفاده کردیم. رویکرد نظری دوم؛ یعنی تجربه جرم بر این اصل استوار است که احساس ناامنی محصول مواجهه شخصی با جرم و یا مطلع شدن از آن، به وسیله شنیده‌ها، اعم از تماس با دیگران و یا رسانه‌های همگانی است. در این رویکرد تجربه مستقیم و تجربه غیرمستقیم را به عنوان عوامل تاثیرگذار بر احساس امنیت اجتماعی در نظر گرفتیم. رویکرد نظری سوم که گاه با عنوان رویکرد بوم شناختی خوانده می‌شود تلاش بر این است که بین احساس فردی و متغیرهای زمینه‌ای مانند شهرنشینی، زندگی اجتماعی و آشفته‌گی مدنی ارتباط برقرار شود. در این رویکرد متغیرهای نظارت پلیس، میزان جرم و روابط همسایگی را به عنوان عوامل تاثیرگذار بر احساس امنیت اجتماعی در نظر گرفتیم.

بطور کلی نتایج بدست آمده نشان داد که:

- احساس امنیت اجتماعی در بین جوانان در حد متوسط است. وضعیت احساس امنیت برای تک تک شاخص‌های احساس امنیت اجتماعی نیز به ترتیب برای احساس امنیت هویتی، احساس امنیت فکری و احساس امنیت رفاهی تقریباً در حد کم رو به بالا بوده است و احساس امنیت ناموسی و احساس امنیت جانی تقریباً در حد زیاد رو به پایین است.

با توجه به دو رویکرد نظری سلبی و ایجابی می‌توان احساس امنیت جانی و ناموسی را در رویکرد سلبی جای داد و احساس امنیت فکری، احساس امنیت هویتی و احساس امنیت رفاهی را در رویکرد ایجابی قرار داد.

این دسته بندی نشان می‌دهد که احساس امنیت اجتماعی در بین مردم در بخش سلبی تا حدودی برآورده شده، ولی در بخش ایجابی این محقق نشده است. دلیل آن را می‌توان در این نکته جست که رویکرد غالب به امنیت در جامعه ما هر چند در چند سال اخیر از گفته‌های

مسئولین این چنین بر می آید که به سمت رویکرد ایجابی می رود، اما تا کنون یا نتوانسته اثر خود را در بین مردم نشان دهد یا اینکه نگاه به امنیت همان نگاه قبلی یعنی رویکرد سلبی بوده است.

- متغیرهای تصور از میزان جرم، فردگرایی، جنسیت، تجربه مستقیم جرم و مخاطرات جهانی به ترتیب بر احساس امنیت اجتماعی موثر واقع شدند و می توان آنها را به جامعه آماری تعمیم داد و متغیرهای دیگر رابطه معناداری با احساس امنیت اجتماعی ندارند. همچنین در مورد شاخص های احساس امنیت اجتماعی :

- متغیرهای جنسیت و تصور از میزان جرم به ترتیب در تبیین واریانس احساس امنیت جانی؛

- متغیرهای پایگاه اجتماعی، تجربه غیر مستقیم جرم و تصور از میزان جرم به ترتیب در تبیین واریانس احساس امنیت ناموسی؛

- متغیرهای تجربه غیر مستقیم جرم، فردگرایی و پایگاه اجتماعی به ترتیب در تبیین واریانس احساس امنیت رفاهی؛

- متغیرهای تصور از میزان جرم، فردگرایی، روابط همسایگی، پایگاه اجتماعی و تصور از نظارت پلیس در تبیین واریانس احساس امنیت فکری؛

- متغیرهای فردگرایی، جنسیت، روابط همسایگی، تصور از میزان جرم و مخاطرات جهانی به ترتیب در تبیین واریانس احساس امنیت هویت؛

مؤثر واقع شده اند و رابطه معناداری با آنها دارند. به عبارت دیگر در تبیین شاخص های احساس امنیت اجتماعی متغیرهای که گفته شد نقش دارند، و می توان آنها را به جامعه آماری تعمیم داد.

منابع:

۱- افتخاری، اصغر(۱۳۸۲) ساختار اجتماعی امنیت مطالعه موردی جمهوری اسلامی ایران،

مجموعه مقالات همایش امنیت اجتماعی، انتشارات گلپونه، جلد اول.

۲- بیکر (۱۳۷۷) نحوه انجام تحقیقات اجتماعی، هوشنگ نایی، نشر روش، تهران

- ۳- بوزان باری (۱۳۷۸)، مردم، دولتها و هراس، ترجمه پژوهشکده مطالعات راهبردی، انتشارات مطالعات راهبردی.
- ۴- حسینی، حسین (۱۳۸۶)، احساس امنیت تاملی نظری بر پایه یافته‌های پژوهشی، فصلنامه امنیت، دفتر مطالعات و تحقیقات امنیتی وزارت کشور، سال پنجم، شماره ۴.
- ۵- چلبی، مسعود (۱۳۷۵)، جامعه شناسی نظم، نشر نی تهران.
- ۶- گیدنز آنتونی (۱۳۸۱) تجدد و تشخص: جامعه و هویت شخصی در عصر جدید ناصر موفقیان نشر نی چاپ دوم.
- ۷- مدیری، آتوسا (۱۳۸۵)، جرم، خشونت در فضای عمومی شهری، فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، سال ششم، شماره ۲۲
- ۸- مک کین لای، اردی، لیتل، ار، (۱۳۸۰)، امنیت جهانی رویکردها و نظریه‌ها، اصغر افتخاری، تهران پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- ۹- ناصری، محمد باقر (۱۳۷۴)، جمعیت و امنیت اجتماعی، انتشارات سازمان عقیدتی سیاسی نیروی انتظامی، چاپ اول.
- 10- Clemente, F & Kleiman, MB (1997), Fear of crim in the United States: A Multivariate Analisis, , Pennsylvania State University.
- 11- Ferraro, K. y LaGrange, R. (1995) The measurement of fear of crime Sociological Inquiry, Nro. 57, pp 70-101
- 12- Grabosky, P. (1995) Fea of crime and fear reduction strategies . *Trends and Issues in Crime and Criminal Justice*, Nro. 44, Australian Institute of Criminology, Canberra, PAG
- 13- Hale, C. (1996) "Special Issue on fear of Crim. A Review of the Literure", *International Review of Wictimology*. Vol. 4. no. 2, pp 79-150
- 14- Mitar, miran (2002), Assessment of Societal security in Recent past and today. www. ncirs. Org